

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
NAVOIV DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

09.00.04 – IJTIMOIY FALSAFA

ixtisosligi bo'yicha doktorantura ga kirish sinovlari

DASTURI VA BAHOLASH MEZONI

Tuzuvchi:

F.f.d.N.O.Safarova

- Navoiy davlat pedagogika instituti "Ijtimoiy fanlar" kafedrasi mudiri, falsafa fanlari doktori

Taqrizchilar:

F.f.d.Shi.Madayeva

- Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti "Falsafa va fan metodologiyasi" kafedrasi mudiri.
- BuxDTMI kafedrasi mudiri

F.f.n.G.Yunusova

KIRISH

Fanning maqsadi va vazifalari.

Fanni o'qitishdan naqsad-ma'naviyat, milliy g'oya huquq ta'limga ixtisoslashgan talabalarga "Ijtimoiy falsafa" fanining moliyati, naqsadi, vazifalari, muammolari haqida atroficha bilim berish va shu asosda uarda bo'lg'usi bakalavr-pedagog faoliyatini uchun zarur bo'lgan kasbiy ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Fanning vazifalari.

Talabalarda jamiyat, uning asosiy hayot sohalari, kechayotgan murakkab ijtimoiy jarayonlar haqida bilimlar berish orqali falsafa dunyoqarashini shakllantirish, jamiyatda amal qildigan qonunlarning o'ziga hos jihatlarini jamiyatning real hayoti, unda kechayotgan voqeя, jarayonlarni to'g'ri anglash qobiliyatlarini rivojanlantirish, jamiyatni jinniy bilish yo'llari, usullarini qo'llash bijan qurollantirish.

Fan bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarga qo'llaydigan talablar. Ijtimoiy falsafa fani tatabalarga ijtimoiy va umumkasbiy fanlardan oigan bilimlarini yanada boyitish, «Milliy g'oya, huquq va ma'naviyat assoslari» bakalavr-pedagog egallash imkonini beradi.

Talaba:

Jamiyat, uning falsafiy tahlili tamoyillarini, jamiyatning uzuksiz harakat, o'zgarish, taraqqiyotni o'z boshidan kechiradigan, murakkab tarkibiy tuzilisiga ega ijtimoiy organizm ekanligini bilish; Jamiyat haqidagi bilimlar bilan o'quv jarayonida va mustaqil ta'lim vostitasida o'z bilimlarini munzazam boyitib borish;

Jamiyatdagi turli jarayonlar – o'zgarishlarni, holathanni to'g'ri baholay olishi, ular haqida o'z mustaqil fikriga ega bo'lishi;

Jamiyat haqidagi bilimlarini o'z amaliy faoliyatida qo'llay olishi, bu borada 'zururiy bilim, ko'nikma, malakalarni hosl qilishi;

Jamiyatni bilinching zamонавиy usullardan boxabar bo'lisha va ularni amaliy faoliyatni jarayonida qo'llay olishi lozim.

ASOSIY QISM.

IJTIMOIY FALSAFA FANNING BAHS MAVZUSI VA VAZIFALARI

Falsafa, ijtimoiy falsafa. Ular o'tasidagi umumiy tononlar va o'ziga xoslik. Ijtimoiy falsafa ja'miyat haqidagi falsafiy bilimlar majmu'i sifatida. Ijtimoiy falsata va ontologiya. Ijtimoiy falsafa va gnosceologiya. Ijtimoiy falsata va metodologiya. Ijtimoiy falsafa va antropologiya.

Ijtimoiy falsafaning predmeti, o'ganish ob'ekti. Ijtimoiy falsafaning asosiy muammolari: ja'miyat, inson, ijtimoiy taraqqiyot va ijtimoiy bilish.

Ijtimoiy falsafaning taxarchi tushunchalarini. Ja'miyat, inson, ijtimoiy taraqqiyot, ijtimoiy bilish, madaniyat, ma'naviyat, ijtimoiy hayot, tadrijiy rivojanish, inqilobiy rivojlanish, ijtimoiy-siyosiy tizim, ijtimoiy xavfsizlik, mustaqillik, ijtimoiy xamkorlik, ja'miyat, siaks.

Ijtimoiy falsafaning ja'miyat havotidagi o'mi va funksiyalarini. Ijtimoiy falsafaning ijtimoiy-gumanitar fanlar orasida tugagan o'mi.

IJTIMOIY FALSAFA TARIXI

Ijtimoiy falsafaning shakllanishi va rivojanishining asosiy davrlari. Ijtimoiy falsafa - jahon falsafasi tarixining tarkibiy qismi:

Qadimgi Sharqda shakllangan ilk ijtimoiy-falsafiy qarashlar. Xitoy, Xindiston, Markaziy Osiyo. Qadimgi YUNON faylasufiarning ijtimoiy-falsafiy qarashlari. Socrat, Alfootun, Arastu. O'rta asrlar Markaziy Osiyo mutafakkirlarning ijtimoiy-falsafiy qarashlari. Abu Nasr Farobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino.

O'ria asarda G'arbiy yevropa mamlakatlarda ilgari surilgan ijtimoiy-falsafiy qarashlar. Akviniyalik Foma. G'arbiy yevropa Uyg'onish davridagi ijtimoiy-falsafiy qarashlar. Tomas Mor. Tommazo Kampapella.

Yangi davr G'arbiy yevropa olimlarining ijtimoiy-falsafiy g'oyalari. XVII-XVIII asardarda shakllanganan ma'rifatparvarlik g'oyalari. Tomas Hobbs. SHarl Lui Monteske. Jan Jak Russo. Nenis muntoz falsatasida Jamiyat va inson muammolar. Ijtimoiy falsataning fan sifatida shakllanishi. Gezel. Feyerbak. K. Marks. Ogvust Kont. Gerbert Spenser. XX asr va hozirgi davr ijtimoiy falsafasi taraqqiyoti. Y.Aspers. Anri Bergson. O'zbekiston Prezident Islom Karimov asarlarida ijtimoiy falsafa mustaqilligi va ijtimoiy falsafiy fikrlar taraqqiyoti.

Falsafa tarixda borliq muammosi. Borliq masasida falsafa va fan sinfezi. Borliq tushunchasining etimologiyasi. Borliq va yuqlik dialekktikasi. Borliq shakllari. Olamning paydo bo'lishi va evolyutsiyasi. Yer tarixi. Insonning paydo bo'lishi va evolyutsiyasi. Birlanchi va ikkilanchi tabiatning o'zaro mushararakligi. Trirk tabiat yoki hayotning paydo bo'lishi. Hayotning paydo bo'lishi haqidagi falsafiy optimizm. Jonli narsalarning jonsiz narsalarga bog'liqligi. Jonli narsalarning o'ziga xos xususiyatlari.

Falsafada substansiya va materiya muammosi

Substansiya muammosi. Substansiya va substrat tushunchasi. Falsafa tarixida substansiyaga monistik, dualistik, pluralistik yondonoshuvlar. Materialistik monizm. Cubstantsiyaning nazarini xususiyatlari. - O'z-o'zini belgilash (O'z-o'zing sababchisi hisoblanadi; uni yaratib va yo'q qilib bo'lmaydi);

- universallik (hech narsaga bog'liq bo'lmasa, barqaror, o'zgarmas va multaq birinchi nezizni ifodalaydi); kauzallik (baracha hodisalarining umumiy sababiy bog'liqigini o'z ichiga oladi);- yagonalik (birinchi negizning yagonaligini nazarda tutadi);- yaxlitlik (mohiyat va mayjudlikning birigini ko'rsatadi).

Materiya shakllarining turli tumanligi. Materiyaning taskil topish darajalari. Geotsentrifik va nogeotsentrifik moddiy tizimlar. Attributlarning umumiy mazmuni. Noorganik, organik va ijtimoiy tizimlar. Dunyoning yaxlitligi va rang barangligi. Dunyo birligining fundamental asoslari. Dunyoning birligi haqidagi fan dastlari. Relyativistik kosmologiya. Olamning birinchi relativityistik modeli. Kengavuvchi olam gipotezasi. Dunyoning chekliligi va cheksizligi. Ekstensiv va intensiv cheksizlik. CHeklik va cheksizlikning ziiddiyati

JAMIYAT – YAXLIT TIZIM SIFATIDA

Jamiyatning falsafiy talqini. Jamiyat ijtimoiy falsafaning tadqiqot ob'ekti sifatida. «Jamiyat» tushunchasining ma nosi. Jamiyatning mohiyati. Jamiyat ob'ektiv borilging tarkibiy qismi, tabiat taraqqiyotining mahsuli va ko'minishi. Jamiyatda amal qildigan qonunlar, ularning o'ziga xos jihatlar.

Jamiyat – yaxlit tizim sifatida. Jamiyat hayoti va uning o'ziga xos jihatlar. Barqarorlik va bedarorlik. Ongliitik va ongsizlik. Tartib va taribisizlik. Jamiyat havotining asosiy sohalari. Jamiyatning iqtisodiy hayoti. Jamiyatning siyosiy hayoti. Jamiyatning ijtimoiy hayoti. Jamiyatning ma'naviy hayoti. Jamiyat. Ideal jamiyat. Axborotlashgan Jamiyat. Fudarolik jamiyat.

JAMIYAT HAYOTI VA TARAQQIYOTI OMILLARI.

Tabiat va jamiyat, ular orasidagi uzviv aloqadorlik. Tabiat, inson va jamiyat orasidagi uzviv bog'liqlik va aloqadorlikning falsafa va fan tarixida qo'yilishi.

Jamiyat tabiat taraqqiyotining davomi, bio va sotsioevolyusyianing mahsuli va ko'mishi sifatida. Jamiyatga taraqqiyotning tabby omillari: geografik muhit, demografik omil (Aboli zichligi). Geografik muhit va uning jamiyatga ta'siri. Tabiat jamiyat hayoti va taraqqiyotining tabby omilli. V.M. Vernadskiyning noosfera konsepsiysi. Kosmosfera, noosfera, biosfera tushunchalari to'g'risida. V.M. Vernadskiyning noosfera konsepsiysi. Geografik muhit va jamiyat orasidagi dialektik aloqadorlik. Tabiatning jamiyatga va jamiyatning tabby omilli. Aboli zichligi tushunchasi. Aholi zichligi qonuning jamiyatda anal qilish xususiyatlari. Demografiya - aholi, nufus haqidagi fan. Jamiyatda demografik jarayonlar. Migratsiya. Urbanizatsiya. Demografik jarayonlarning jamiyat hayoti va taraqqiyotiga ta'siri. Jamiyatning demografik tarkibi. Demografik muammolar. O'zbekistonning geografik siyosati.

Demografika demografik omil. Aboli zichligi tushunchasi. Aholi zichligi qonuning jamiyatda anal qilish xususiyatlari. Demografiya - aholi, nufus haqidagi fan. Jamiyatda demografik jarayonlar. Migratsiya. Urbanizatsiya. Demografik jarayonlarning jamiyat hayoti va taraqqiyotiga ta'siri. Jamiyatda demografik omillari. Maltabsenlik va neomaltabsenlik nazariyalarini to'g'risida. Demografik siyosat. O'zbekistonning demografik siyosati. Jamiyat hayoti va taraqqiyotiga ta'sir etuvchi ijtimoiy omillar. Jamiyat hayoti va taraqqiyotiga ta'sir etuvchi ijtimoiy omillar. Istimlab chiqarish. Moddly istimlab chiqarish. Ma'naviyat. Madaniyat. Qadriyatlar. Milliy g'oya.

JAMIYATNING IQTISODIV HAYOTI

Jamiyatning iqtsodiy hayoti tushunchasi. Moddly istimlab chiqarish jamiyat iqtsodiy hayotining asosi. Moddly istimlab chiqarish tushunchasi. Texnika, uning taraqqiyoti. Texnologiya.

Texniki inqiloblar, ularning moddly hayotga ta'siri. Texnika taraqqiyotida fanning tugen tughan o'rni. Fan+texnika inqilobi. Moddly iqtsodiy istimlab chiqarish usuli va uning tarkibiy tuzilishi. Istimlab chiqaruvchi kuchlar va istimlab chiqarish munosabatlari. Istimlab chiqaruvchi kuchlar va ularning tarkibi. Ishchi kuchi. Istimlab chiqarish vositalari.

Istimlab chiqarish munosabatlari va uning o'ziga xos tomonlari. Mulk tushunchasi. Mulk shakllari. Intellectual mulk. Bozor munosabatlari ga o'tish sharotiida mulkchilikning xilma-xil shakllarini vujudga keftirishning ob'ekti zarurligi.

Tadbirkorlikni qilib quvvatlash, istimlab chiqarishning ilg'or usullarini hayotga tadbiq etish – «Kichik biznes va hususiy tadbirkorlik yili».

Jamiyat iqtsodiy hayotida amal qildigan qonunlar. Istimlab chiqarish munosabatlarning istish-chiqaaruvchi kuchlar xarakteri va taraqqiyot darajasiga muvofiq kelishi qonuni va uning amal qilish xususiyatlari.

JAMIYATNING IJTIMOIY HAYOTI

Jamiyatning ijtimoiy hayoti tushunchasi. Jamiyatning ijtimoiy tarkibi va uning asosiy elementlari. Jamiyatning etnik tarkibi. Urug'. Qabilta. Elat. Millat. Milliy va millatlararo munosabatlari. Milliy hamjihatlik, milletaro hamkorlik va hamjihatlik – ijtimoiy barqarorlik va taraqqiyot omili. Jamiyatning sinfiy tarkibi. Sinflar. Sinifiy munosabatlari. Stratalar.

Mobililik ochiq demokratik jamiyat ijtimoiy hayotining o'ziga xos xususiyati. Abolining istiqomat joylariga ko'ra ijtimoiy tarkibi. SHahar aholisi. Qishloq aholisi. SHahar va qishloq orasidagi munosabatlari. Abolining mal'umot va kasba ko'ra tarkibi. Ta'lim, uning jamiyatadagi o'mi.

JAMIYATNING SIYOSIY HAYOTI

Ijtimoiy siyosatni davlat siyosatining muhim yo'nalishi. O'zbekiston ijtimoiy siyosatning insonparvarlik mohiyati. Manlikat siyosiy tizimi. Xalqaro siyosiy tizim. Jamiyatning siyosiy hayoti qo'yilishi.

tushunchasi. Jamiyatining siyosiy tizimi. Siyosat. Siyosiy munosabatlari. Siyosiy ong. Siyosiy muassasa va taskilotlari.

Jamiyatning siyosiy tizimi. Dawlat jamiyat siyosiy tizimining asosi. Siyosiy partiyalar. Jamoat taskiklari. Jitimoj harakattar. Nodavlat, notijorat taskiklari, ularning Jamiyat siyosiy tizimidagi o'mi.

Boshqatur, uning tarixiy ko'inishlari. O'z-o'zidan boshqaruw Massus boshqaruw. Davlat xususiyatlari. Demokratik huquqiy davlat tushunchasi. Huquqiy demokratik davlat. Huquqiy chiqarishdagi o'mi.

Demokratik davlat va erkin fuqarolik jamiyatini barpo etish - bosh strategik maqsadimiz. Konstitusiya - demokratik jamiyat siyosiy va huquqiy hayotini tashkil etish takomillashirishning muhim omili. Prezident I.Karimov asarlarda jamiyatimiz siyosiy hayotini shakllantirish va rivojlanishining asosiy yo'nalishlari.

JAMIYATNING MA'NAVİY HAYOTI.

Jamiyatning ma'naviy hayoti. Ma'naviy hayotining tarkibiy elementlari. Ma'naviy ehtiyoj. Ma'naviy munosabat. Ma'naviy ishlab chiqarish. Ma'naviy o'zlashtirish.

Jamiyat ma'naviy hayotida vorisliv va yangilishan. Jitimoj o'ng - jamiyat ma'naviy hayotining asosi. Jitimoj o'ng strukturasi. Jitimoj va individual ong. Jitimoj ong sohalari. Kundalik va nazary ong. Jitimoj ong darajalari. Jitimoj ruhiyat. Jitimoj mafkura. Milliy mentalitet. Milliy g'oya va jitimoj taraqqiyot. Jitimoj ong shakkari. Axloqiy ong. Dintiy ong. Siyosiy va huquqiy ong. San'at. Fan. Falsafa. Ma'naviyat. Ma'naviy tikanish va taraqqiyot. Ta'lim tizimini isloh qilish - jamiyat ma'naviy hayotini takomillashirishning muhim omili.

FAN

Fan - jitimoj oengning shaklli. Maxsus fanning o'ziga xos xususiyatlari. Fan-ilmiy bilimlar tizimi. Ilmiy faoliyat, uning o'ziga xos jihatari. Fan - jitimoj institut.

Fan tariuning asosiy turkumlari. Fandagi differensiyasiya va integratsiya jarayonlari. Fanning vujudega kelishi va taraqqiyoti. Qadimgi SHaxq manlakatrida ilmiy bilimlarning shakllanishi.

Qadimgi Yunoston fanning shakllanishi. Markaziy Osiyoda ilmiy bilimlarning shakllanishi va taraqqiyotga qo'sig'an hissalarini. Akademiyasi olimlarning jahon fani taraqqiyotiga qo'sig'an hissalarini.

XVII - XVIII astalarda yevropada fan. Fan taraqqiyotining tarixiy bosqichlari. Klassik fan. Noktassisik fan, Postnoklassik fan.

Hozirgi zamondan fanni va uning o'ziga xos xususiyatlari. Axborotlashgan jamiyat va fan. O'zbekistonda ilm-fan rivojlanishining asosiy yo'nalishlari.

MADANIYAT-QADRİYATLAR.

Madaniyat. Moddiy va ma'naviy madaniyat. Madaniyatning shakllanish va rivojlanish tarixi. Madaniyat tarixining jamiyat tarixi bilan uzvuz aloqadorligi.

Madaniyatning jamiyat taraqqiyotida turegan o'mi. Madaniyadada milliylik va umuminsoniylik. Sivilizatsiya madaniy - ma'naviy rivojlanishining mahsuli sifatida.

Mustaqillik va madaniyatning taraqqiyotining istibollari. Yilkak madaniyatli inson,

barkamol shaxsn tarbiyalash - fuqarolik jamiyatini qator topishining muhim omili.

Qadriyatlar tushunchasining mazmuni. Qadriyallar - jitimoj taraqqiyotining muhim omili. Qadriyatarning o'ziga xos jihatari.

Qadriyattar tizimi va ko'rinishlari. Moddiy-ma'naviy qadriyatlar. Axloqiy, jitimoj-siyosiy qadriyatlar. Mustaqillik va qadriyatlar. Insонning eng oly qadriyat ekanligi.

INSON, SHAXS

Inson - jitimoj falsafanining o'rganish ob'ekti sifatida. Inson va uning mohiyati. Antropologiya - inson to'g'risidagi fan. Inson muammosining falsafa tarixida do'yilishi.

Antik davr falsafasida inson muammosi. Qadimgi Hindiston, Xitoy.

Markaziy Osiyoning qomusiy olimnlari inson haqida.

Tasavvuf faisafasi wa insonsoning ruxxiy-ma'naviy kamoloti. XVI-XIX asrlarda Markaziy Osiyoda shakllangan inson haqidagi qarashlar. Tasavvuf faisafasi inson haqida.

Qadimgi YUNION tayassufdarining inson haqidagi qarashlari.

O'rta asrir G'arbiy yevropa falsafasi insonsoning mohiyati to'g'risida.

G'arbiy yevropa Uyg'onish davri falsafasida inson muammosining qo'yilishi. Inson va insonorparvarlik g'oyalari.

XVII - XVIII asrir G'arbiy yevropa falsafasida inson muammosi va ma'rifatparvarlik g'oyalari. Hozirgi davr G'arbiy yevropa falsafasida inson muammosi. Ekzistensializm.

Hozirgi zamondagi G'arb falsafasi insonsoning mohiyati to'g'risida.

XIX asr oxiri XX asr boshhartida Markaziy Osiyoda shakllangan inson, haqidagi qarashlar, jamiyatni insonorparvarlashtirish g'oyalari.

Inson - biososial va ruhiy mayjudot. Insonda tabiyilik va jitimojlik. Inson hayotining mazmuni.

Inson, individ, shaxs, individuallik tushunchalari. Ularning o'ziga xosligi va ular orasidagi uzviv aloqadorlik. SHaxsning mohiyati SHaxs tillari.

SHaxs haqidagi xozinji zamondan qarashlari.

SHaxsning shakllanishida oila, mahalla, ta'lim-tarbiya muassasalarining o'mi. Erkin, mustaqil shaxs tushunchasi. Ma'naviyat va uning mustaqil shaxsning shakllanishdagi o'mi.

JAMIYAT VA SHAXS

Jamiyat va shaxs, ularning uzviv birligi va aloqadorligi. Jamiyat va shaxs orasidagi o'zaro aloqadorlik haqidagi falsafiy qarashlari. Jamiyatning shaxsga ta'siri. SHaxsning jamiyatiga ta'siri. SHaxs erkinligi va mas'uliyati. Tanlov erkinligi. SHaxsning tarixiy tiplari. SHaxsiy qaramlik.

Mulkiv qaramlik. Qaram shaxs. SHaxs mustaqilligi. Mustaqil shaxs.

SHaxsning erkinligi va mas'uliyati. Iqtisodiy erkinlik. Siyosiy erkinlik. Ma'naviy erkinlik. Inson erkinliklari va haq-huquqlari. Mustaqillik sharxitida inson haq-huquqlari va erkinligining ta'mintishi.

Erkin fuqarolik jamiyat va shaxs.

JITIMOJ TARAQQIYOT TABIIY-TARIXIY JARAYON SIFATIDA.

Jitimoj taraqqiyot. Progress. Regress. Jitimoj taraqqiyot tabiiy-tarixiy jarayon sifatida. Jitimoj taraqqiyot haqidagi qarashlar. Jitimoj taraqqiyotining davriylik nazariyasi. Jitimoj taraqqiyotini o'ddiy, chiziqi rivojlanish shakli sifatida tushunish.

Jitimoj taraqqiyotining hozirgi zamondan konsespiyalari. Jitimoj taraqqiyotga formatsiyan yondashuv. Jitimoj taraqqiyotga sivilizatsiyali yondashuv. Tarixiy jarayon muammosining hozirgi zamondan falsafiy ta'limotlarda qo'yilishi va hal etisi. Arnold Toynbi qarashlari Karl Y.Aspers tarixiy jarayonlari mazmuni haqidagi. Karl Popper, Fridrix Nisshe, Osvald SHpenglerarning jitimoj taraqqiyot to'g'risidagi qarashlari.

Jitimoj taraqqiyot qonunlarining o'ziga hos hususiyatlari. Jitimoj taraqqiyotda ob'ektivlik va sub'ektivlik.

2	9-13	Materialni chuqur tushunadi, savolga to'liq javob berigan, lekin ayrim noaniqliklarga yo'l qo'yagan, faktlarga to'g'ri baho bera olgan, mustaqil fikriflash va xulosalami asoslay olish qobiliyatiga ega, javobda mantiqiy ketma-ketlikka amal qiladi, masalani hal qilishga umuman ijodiy yondashla olgan, Javobda PhD doktoranturaga kiruvchining mustaqil mushohada yuritish qobiliyatini sezildi; ijodiy yondoshuv mavjud; Muammoni tahlii qiliш qobiliyatiga ega.	4-5 3-4 2-3 0-1	9-13
3	4-8	Savolga javobda masalaning mohiyatini tushuniшган, ammo mazmun va natijalar yuzaki yoritilgan; Mushohada bayonida fikr tarqoqligi kuzatiladi; Javoblarda mantiqiylik tamoyili buзilgan; Tasavvurga ega, lekin tahvil yo'q.	2-3 1-2 1-2 0-1 4-8	9-13
4	0-3	Savol bo'yicha aniq tasavvurga ega emas; Umuman javob yozilmagan; Noto'g'ri javob va ma'lumot berilgan; O'quv adabiyotidan aynan so'zma-so'z ko'chirilgan	0-3	
1	14-18	Savol amaliy (masala yechish)bo'lsa Masalani yechisinda ilmiy - ijodiy yondoshegan; Amaliy topshiriq tahliili va ularning amaliyoغا tadbiq etilishi bo'yicha mustaqil, ijodiy fikr va mulohazalar mavjud, amaliy topshiriq to'liq bajarilgan; Javoblarda mantiqiy yaxlitlikka erishilgan va umumiyy xulosalar chiqarish qobiliyatiga ega; Imlo va stilistik xatolarga yo'i qo'yilmagan;	5-6	

1.	O'zbekiston Respublikasining Konstitusiyasi. –T.: «O'zbekiston», 2016.	mustaqil mushohada yuritish qobiliyatini sezildi; ijodiy yondoshuv mavjud;
2.	«O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantrish bo'yicha Harakatlar strategiyasi» to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.02.2017 yilgi Farmoni.	Amaliy topshiriqni tahlii qiliш qibiliyatiga ega;
3.	Sh.Mirziyoev. Tanqidiy tahvil, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoldasi bo'lishi kerak. T.: O'zbekiston, 2017	topshiriqni yozilmagan; amaliy topshiriq to'liq bajarilgan; lekin
4.	Sh.Mirziyoev. Buyuk kelajagimizni mard va olivjanob xalqimiz bilan biiga quramiz. T.: O'zbekiston, 2017	ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. 2017 T. «O'zbekiston».
5.	Sh.Mirziyoyev. Ertin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgallikda barpo etamiz.	Karinov I.A. Yukساқ ma'naviyat – yengimtas kuch. –T.: Ma'naviyat, 2008.
6.	Sh.Mirziyoyev. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va amaliy topshiriq to'liq bajarilgan; lekin yechimiga ilmiy-ijodiy yondashla olgan, Javobda PhD doktoranturaga kiruvchining	Karinov I.A. O'zbekiston mustaqillikka erishish ostosida. –T.:O'zbekiston, 2011. -370 b.
7.		Aristotel Sochineniya V 4-xx tonax -M.: 1975. ch. I.
8.		Fayzullayeva -T.: Shard, 2000.
9.		Klassicheskaya nauka Sredney Azii i sovremenennaya mirovaya sivilizatsiyapod redaksiyey O.

11. Falsafa, Axmedova M. tahriri ostida.-T.: UFMJ, 2005
12. Falsafa, Mamashokirov S. tahriri ostida.T.SHarq,2005
13. Falsafa qomusiy lug'at -T.: SHarq, 2004.
14. Jo rayev N. Tarix falsafasining nazariy axoslari. -T.: Ma'naviyat, 2008.
15. Sofinazarov I. Kurs leksiy po filosofii.-T.: 2004
16. Jalon falsafasi tarixidan tayvalar Nazarov Q. tahriri ostida -T.: SHarq, 2004
17. Falsafa asoslari. Nazarov Q.tahriri ostida. -T.: SHarq, 2005.
18. G'arb falsafasi. Nazarov Q. tahriri ostida. -T.: SHarq, 2005.
19. Nazarov Q. Aksiologiya – qadriyattar falsafasi. -T.: OFMI, 2004.
20. Nazarov Q.N. Biliş falsafasi. -T.: Universitet, 2005.
21. SHermuxamedova N.A. Gnoeologiya -T.: UFMJ, 2007.
22. SHermuxamedova N.A. Falsafa va fan metodologiyasi -T.: Universitet, 2005.
23. Abilov O'. O'zbekiston taraqiyotining optimistlik ruhi. -T.: Istiqlol, 2003
24. Asmus Antichnaya filosofiya. -M.: 1999.
25. Alekseyev P.V., Panin A.V. Teoriya poznaniya i dialekтика. - M.: 1991.
26. Bosenko V.A. Vseobshchaya teoriya razvitiya. -Kiyev.: 2001
27. Karimov B.R. Dialekтика ob'ektnogo i sub'ektnogo v metode voxojdeniya ot abstraktnogo k konkretnomu. -T.: 1998.
28. Karpenko M. Vseleniaya razumnaya -M.: 1992
29. Madayeva SH. Milliy mentalitet va demokratik tafakkur. -T.: Falsafa va huquq, 2007.
30. Ochibdiyev A. Milliy g'oya va milliattararo munosabatlar. -Toshkent: O'zbekiston, 2004.
31. Otamurodov S. Globallashuv va millat. -T.: YAnji ast avlod.2008
32. Ochiiova B. Milliy ma'naviy yuksalishda meroz, qadriyattar va vorisiylik. -T.: Istiqlol, 2009.
33. Yusupov A. Huquq ma'naviyati. -T.: Adolat 2008
34. S.M. Xotamiy islon tafakkurni tarixida.-T:Minxoj 2003 287 bet
35. Choriev A. Inson i falsafasi. -Toskent: O'FMJ, 2006.
36. Filosofiya v kontekste globalizatsii. Pod.red. Nilsanbayev. -Almaty.: Institut filosofii politologii, 2009
37. Noveyshi filosofskiy ensiklopedicheskiy slovar, -M.: 2001.
38. SHpengler O. Zakat yevropisi. Rostov na-Donu. 1998.
39. P.S. Gurevich Osnovi filosofii -M.: 2002.
40. Filosofiya kurs leksiy. Pod redaksiyev Kalashnikova. -M.: 1999.
41. Tulenova G. "Ma naviy yetuklidan ijtimoy taolik sari" - T.: 2008.
42. Islomov Z. M. Fudarolik jamiyat: kecha, bugun, ertaga. - T., 2002 yil.
43. Sharifsojajev M. O'zbekistonda ochiq fuqarolik jamiyatining shakllanishi. - T., "SHarq", 2003yil.

Elektron ta'lim resurslari.

1. www.tdpbu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.Ziyonet.uz
4. tdpu-INTERNET.Ped.